

Комиссияны жыйылыуу

Регионла миллет проектлеге къалай къатышханларына къаралганды

Москвада РФ-ни вице-премьеры **Виталий Мутко**ну башчылыгы бла Россей Федерацияда регионланы айнытуу жаны бла правительстволу комиссияны жыйылыуу болганды. Аны ишине КЪМР-ни Башчысы **Юрий Коков** да къатышханды.

Кенгеде сѣз 2019 жылда эмда 2020-2021 жылдадагы план кезиге субъектлени бюджетлери бир бирге келиширча этиуге дотацияла беруино юсюнден барганды. Регионланы миллет проектлеге (программалагъа) къатышуларына, РФ-ни субъектлерини эмда муниципал къуралыуларына налог льготаларындан не хайыр чыкыгъанын тергеуно амалларына энчи эс бурулганды. Биринчи октябрьге дери 12 миллет проект къуралыкъды. Ала бла байламлы бек улуу иш регионлада бардырыллыкды.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Экинчи баш магъаналы документ – уллу тийерлени айнытуу стратегиясыды. Ол ахырына жетдирилгенди, жарашдырыла турады эмда субъектлени башчыларына сюзюуге берилликди.

Оюм

Къабарты-Малкъарда эллени къыйын болумладан къоруулауу подпрограммасы 2019 жылда ишлеп башларгъа боллукъду

Юрий Коков РФ-да регионланы айнытуу жаны бла правительстволу комиссия жыйылырны аллында ТАСС информация агентствону соруларына жууапла бергенди

КЪМР-ни башчылары Къабарты-Малкъарда эллени къыйын болумладан къоруулауу подпрограммасы 2019 жылны башында ишлеп башларына ышанадыла. Аны юсюнден ТАСС-ха республиканы оючусу **Юрий Коков** РФ-да регионланы айнытуу жаны бла правительстволу комиссияны жыйылыууу аллында билдиргенди.

«Биз ол подпрограмманы Инсанланы къоркъуусулукълары жалчытуу эмда халкыны къоруулауу федерал программасына кирир муратда хазырлагъанбыз. Анга къыралны Правительствосуну Председатели буйругу бла федерал министрстволу бла ведомстволу да къошулгандыла. Бу иш РФ-

ни Президентини округда толу эркинликке келечиси бла бирге къуралганды. Муратыбыз – ол пилот проект болууча этиуду. Нек дегенде бюгюнлюкде къыралада кеп регионлагъа жетедиле табыгъат къыйынлыкъла. Ма аланы хаталарын не къадар азайтыр ючюн кюроше ол программаны магъанасы бек улууду. Биз аны ахырына жетдирибиз да, кепир жыл анда белгиленген ишлени толтуруубуз деп, бек ышанабыз», - дегенди Коков.

«Къабарты-Малкъар Республикада къыйын болумладан сакълануу» подпрограммасында табыгъат къыйынлыкълары не тюрлолеринден да, ол санда дайым къайтарылып тургъанларындан да, къоруулауу мадарлары белгиленедиле. «Анга жоланы барысы да, суу жагъаланы бегитиу ишле, объектле, табыгъат къыйынлыкъланы дайым сынагъан эпле бла шахарла киргендиле. Ол ишлеге битеу да 22 миллиард сую эсек, къыйынлыкълары деп ийнанма. Аллай къыйын болумла Узакъ Востокда, Сибирьде да бола турадыла, нек дегенде жылыуу къыйын ба, хауда да торленеди», - деп, Юрий Коков республиканы ахча къолайы жетмезге болугъун, алай жер-жерли властыла да къолларындан келген мадарлары этгендерин чертенди.

«Былтыр Тыныуаууда ырхызы тазалаууга иги кесек ахча

къоратыргъа тоушгенди, аны хайырндан шахарны суу басудан сакъларгъа къолдан келгенди», деп къошханды регионну оючусу.

Алай, КЪМР-ни Башчысы оюм этгенден, алгъадан мадарла этиу къоранчланы азайтыргъа онг берликди. «Алимле айтанха кере, биз ахчаны аяргъа сую эсек, къыйынлыкълары къайгырып башларгъа керек-биз. Алгъадан тийишли атламла этсек, специалистле айтанхай, зараны 12 керекле азайтыргъа боллукъбуз», - деп къошханды Коков.

ТАСС-ны информация агентствону материалларына кере.

КОНФЕРЕНЦИЯ

Цифрли экономика - тутхучлу айныуу ышангылы амалы

Тюнене Ставропольда «ИНФОФОРУМ Северный Кавказ» деген 1-чи регионла аралы конференция ачылгъанды. Аны ишине КЪМР-ни премьер-министри **Мусукланы Алий** къатышханды эмда сѣлешгенди.

Жыйылыуда цифрли экономикагъа кечюуно чеклеринде округу регионлары тутхучлу айныууларын жалчытуу борчлары толтурууга, информация къоркъуусулукълары амалларына, «электрон правительствону» системасына шѣдною технологияны сингидируге баш магъана берилгенди.

«Формула къатышханланы РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинликке келечиси, Россейни Жигити **Александр Матов**

никон алгъышлагъанды. Ол цифрли технологияны айнып башлагъанлары бла Интернетни юзю бла кеп къоркъуулауу затла жыйгъанларын эсге сал-

ганды эмда аны себепли къыуусулукълары жалчытуу артыкъда магъаналы болгъанын чертенди. «Аны къыйматлы амалларын

ислерге, ол жаны бла сынауу бир бирге билдирдирге Инфофорум уллу онгла береди», - дегенди.

Къабарты-Малкъарны Правительствосуну Председатели Мусукланы Алий да быллай тобушу хайырлы болмай къалмазлыгына эмда ведомстволу, регионла аралы байламлыкълагъа жангы кюч берлигине, цифрли Россейни тутхучлу эмда къоркъуусуз айныуун жалчытуу жаны бла борчлары толтурууга, жангы технологияланы да билдире онг берлигине ишкисиз болгъанын айтханды.

Конференцияны ишине IT-технологияла жаны бла 400-ден артыкъ специалист бла эксперт, властыны законла чыгаруу эмда толтуруу органдарыны келуелери, бизнесменле да къатышдыла.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Промышленность

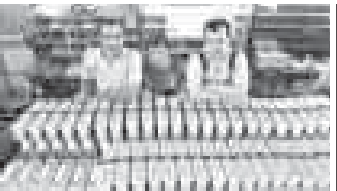
Продукциягъа сурам ёседи

Нальчикде бийик вольту аппаратураны заводу продукцияны асламыракъ чыгарып башлагъанды. КЪМР-ни Промышленность эмда сатуу алуу министрствосундан билдиргендерине кере, предпритияны бийыл

биринчи алты айны ичинде 352,2 миллион сом багъасы электро оборудование сатханды. Озъган жылны бу кезигеуу бла теулеширгенде ёсюм 39 процентге жетеди.

Бийик вольту токту ёчюлтоучу приборлагъа

сурам бютон уллуду. Алыучу алааны темир жол транспортада ток ызада хайырланадыла. Быллай продукция Россей Федерациядан тышында Беларусьгъа, Къазахстангъа эмда Сербиягъа жибериледи.

ОНОУ

Дарманла бла жалчытуугъа федерал бюджетден - 107 миллион сом

Россейни Правительствосуну Председатели **Дмитрий Медведев**ни буйругуу бла Къабарты-Малкъаргъа 2018 жылда инсанланы бир къауумун дарманла, медицина керекле эмда къызуу сабийлеге жаруула аш-озыкъ бла жалчытыр мурат бла федерал субвен-

цияладан 107 миллион сом чакълы бир берилгенди.

«Энди дарманла бек керек болгъанла аланы алапкъыдыла, - деп чертенди Дмитрий Медведев РФ-ни Правительствосуну жыйылыуунда.

www.government.ru

«Къабарты-Малкъар Республиканы къырал властыны толтуруучу органдарына Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2014 жылда октябрьде чыгарылгъан 199-УГ номерли Указы бла къабыл керюлген структурасына торленуле кийириню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2018 жылда 29 майда чыгарылгъан 64-УГ номерли Указына торленуу кийириню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1. «Къабарты-Малкъар Республиканы къырал властыны толтуруучу органдарына Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2014 жылда 11 октябрьде чыгарылгъан 199-УГ номерли Указы бла къабыл керюлген структурасына торленуле кийириню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2018 жылда 29 майда чыгарылгъан 64-УГ номерли Указына торленуу кийирдирге; 3-чю пунктада «жашуу журтла бла байламлы политика» деген сѣзлени кетериге,»

2. Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Нальчик шахар, 2018 жыл 16 июль, №109-УГ

Республиканы Башчысыны 2018 жылда 29 майда чыгарылгъан 64-УГ номерли Указына быллай торленуу кийирдирге; 3-чю пунктада «жашуу журтла бла байламлы политика» деген сѣзлени кетериге,»

2. Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Ю КОКОВ

Терк районну Плановское эллини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыуу (карантинни) кетериню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

БУЙРУГУ

Россей Федерацияны «Ветеринарияны юсюнден» 1993 жылда 14 майда чыгарылгъан 4979-1-чи номерли Законуну 3.1-чи статьясына тийишлиликде эмда Терк районну Плановское эллиде къурган арууну сылтауу кетерилгени бла байламлы:

1. Терк районну Плановское эллини Киров, Молодежная, Колхозная, Кудалиев орманла бла чекленген тийресиинде бир-бир ишлеге чек салыуу (карантинни) кетериге.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Нальчик шахар, 2018 жыл 16 июль, №71-ПФ

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Терк муниципал районну Плановское эллини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыуу (карантинни тохташдырууну) юсюнден 2018 жылда 15 майда чыгарылгъан 40-ПФ номерли буйругу кючюне тас этгенге санаргъа.

3. Бу буйрукъ къабыл керюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Ю КОКОВ

Законопроект

Къырал себеплик алгъанланы тизмеси кенгертилликди

РФ-ни Къырал Думасы «Единая Россия» политика партианы депутатлары хазырлагъан законну проекттин экинчи окулууду къыбыл кертгенди. Документде 2019 жылда 1 январьдан башлап, кеп къатлы юйледе жашагъанла бирге хайырланган меклюно жангыртуугъа ахча телгенде, компенсация алыргъа эркин болгъанланы тизмесин кенгеритюю юсюнден айтылды.

Проекттин авторларындан бири – Къырал Думаны жашуу журт политика эм ЖХХ жаны бла комитетини башчысы биринчи орунбасары **Александр Сидкин** аныгъа чакълы бюгюнлюкде право жаны бла кемчиликке бардыла. Сѣз ючюн, юйорде 1-чи негда 2-чи группалы инавалид бар эсе, ол «Сакъат-

ланы социал къоруулауу юсюнден» закон берген компенсация бла хайырланалмайды.

Зоицигге салайыкъ, 70 жыллыра толгъан пенсиянычлагъа телуелени 50 процентине, 80 жыллыкъларга уа – 100 процентине компенсация бериледи. «Къырал Дума бу башламчылыкъларны ючюнчю окулууду да сюзиркиди. Компенсацияны кепир жыл 1 январьдан телеп башларгъа белгиленди. Ары дери уа «Единая Россия» регионлагъа кеслерини законодательный базаларына тийишли тозутеле кийирдирге кереклисин эсгерттириди», - дегенди Сидкин.

«Единая Россияны» башламчылыгы бла 2016 жылда 1 январьдан башлап, РФ-ни субъектлери

70-80-жыллыкъ пенсиячылагъа кеп къатлы мекамланы жангыртуу ючюн телген ахчаларыны бир кесегин арха къайтарыу юсюнден законланы къыбыл кертгендир чертиге тийишлиди. Бу жумушлагъа федерал бюджетден хар жыл да 4 миллиард сом бѣленеди.

Къыралны 83 субъектинде тийишли праволу база къуралганды. Кемеров эми Сахалин областыла уа быллай социал болушукълар алгъадан да кийирген эди. Законопроектге кере, быллай болушукълар къошакъ халда 200 минг адамгъа берилликди. Анга ахча федерал казнадан бѣленюде – 300 миллион сомгъа жуукъ.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

ХАЗЫРЛАНЫ

Халны тинтгендиле, кемчиликлеге эс бургъандыла

КЪМР-ни Жарыкъландыруу, илму эмда жаш телюню ишлери жаны бла министрини къуллугун толтурган Аюес Кумукълары, аны орунбасары Геккиланы Солтан Черек районну окууу учреждениеларыны бир къауумунда болгъандыла эмда алада жангыртуу ишле къалай баргъанларына къарагъандыла. Ала администрацияны башчысы Муртазаны Борисо бла бирге школаны дерсле бардырылуучу кабинетлери, спорт заллары, сабийле аууланарыкъ эмда аш-суу этилик отуола, окууу юйлене арбалары не халда болгъанларын кергендиле эмда кемчиликлени кетериню болжалларын салгъандыла.

Андан сора да, ала Бабуегит элде 2-чи номерли кадет школгъа эмда «Къуру-

лушчу» лицейни Къашхатауда филиалына да баргъандыла. Анда да учреждениела бютон иги ишлер ючюн не зат керек болгъанын белгилегендиле, къолдан

келгенча себеплик этерге айтхандыла.

Черек районну жер-жерли администрацияны пресс-службасы.

Байрам

ИГИ, АЙТХЫЛЫ ЭЛИБИЗДЕ - АЛГЫШЛАУЛА, ТОЙ-ОЮН, САУГЪАЛАУ

Махтаулу жолу кезулері

Бек уақыт таулу элерибизден бири Ташлы-Талада бу көнүлде улуу байрам барганды. Токсан жыл мыңдан алгы бири Улуу Малкырдан юч жок бу жарым адам саны бла алтмыш төрт юйор кеч-

деп айтылады. XIX өмірjöн альпында Оғғары Малкырдан Кюнлюмде жашаган Темиркыялыны бир кыаууми Дюгерде Дигора тийресине көчюп кетип, дагында кыаытып, былайлада тохтаган эдиле. Айдаболладан, Жанхотладан, Абайладан, Боташладан, Мыскаладан, Гоззолдан, Занибекладан.

талачыладан төрт жыйырма бла алты адам кетгенди. Ызы бла малкыр халкыны көчюргенди. Исези кылган элде фанер завод курап, анда Лескенден бир кыауум юйор жашаганды. Сюргонден кыаытып келген таулула жандыган «Победа» атлы колхоз кыураганды. Эл бир Пескен, бир Урван районга көче турганды. Кырлал идеология тюрленгинчи, Союз чачылыгынын, мында иш кыызуу барганды, эл мюпк терк айныганды.

Жигерле, фахмудула

Ташла-Тала улуу эл болмаса да, мындан чыккан алапат адамланы тизмеси уунду. Алачы санында республикада, андан тышында да атлары иш бла айтылган көпдөле. Сөз ючюн, Совет Союзну Жигитине көргөзүлгөн тасхачы Цаколаны Муस्ताфа, Ленинни орденине тийиши болганды – колхозну председатели Туакекеланы Ахмат, комбайнчы Токуланы Осман, колхозга таматалык этип турганыла Ностуланы Далхат бла Керим, Занибекланы

Харун, Узакыланы Шамил бла Ибрагим, Алтулуаны Кязый, Саракуланы Нажмудин, Тауекеланы Билял. «Уруу жигерлиги ючюн» ордентге тийиши болган Эрстаулуаны Алий, «Сыйлыккыны Белгиси» ордени Занибекланы Харун, Гайланы Тахир, Цаколаны Хусейин эм башкала.

Юлгөгө жаланда Токуланы Зубейирни юйорюн аласак да болдукду: жашы Жагъафар – КМР-ни халк жазуучусу, кызы Раиса – КМР-ни сыйлы артисткасы, кызы Лейла – КМР-ни культурасыны сыйлы кулукчусу, телевидения редактору, жашы Хусейин – КМР-ни сыйлы журналисти. КМР-ни саулук саклауда сыйлы кулукчусу Цаколаны Тахир, амбулаторияны таматасы, эли огурулу адамларын бирди. Ма аллай жигит, жигер, фахмулу адамла чыгъадыла мындан.

Элде КМР-ни Культурасыны сыйлы кулукчусу Гоззоланы Тахирни башламчылыгы бла «Ийнар» жыр, Байсыланы Элиас койргети, «Ас-Салам» телесу кыауумларыбызны журтларында – Совет Союзну Жигити Уммайыны Мухажирни эсертмесини альпында бизни эли ветеран советини таматасы Кязакыланы Борис, администрациясыны председатели Табакъсойланы Кемал, Черек району Ишлери эм кураучулуккы жаны бла управленийсыны начальниги Байсыланы Харун эм башкала саклап тура эдиле...» – дегенди ол.

Кыуанччы кейбетген кёбейткен

Байрамга жарыктык кыоша, КМР-ни Парламентини, Жамауат палатасыны, Черек, Элбурс, Лескен районланы, Север Осетия-Аланияны, Кяз-

жамауатны байрам бла алгыштаганды. Лескен району администратиясыны таматасы Сафарби Инжижков да элчилени юсюнден көп жылы сөзле айтханды. Ызы бла Кязияланы Махмуджа, Узакыланы Галиматга бла Ибрагимге, Тетулуаны Эукурагъа сыйлы грамотала, Майланы Омарга, Саракуланы Нажмудинге, Байсыланы Альбертеге ырыздылык кыагытала бергенди.

КМР-ни Жамауат палатасыны келечиси Доти Бажев алгыш сөзюнде бу кыуанч ветеранланы кыйын салып, былайда эл кыураганыланы, аны айтханыланы байрамы болганын белгилегенди эм «Ийнар» жыр кыаууму Сыйлы грамота бла сауыгалаганды. Шимал Осетия-Аланиядан келген делегацияны санында Ирон району таматасыны орунбасары, Ветеранланы советини председатели, эл администрацияланы таматалары, маданият келечилери бар эдиле. Ала юч гыркын – мамырлыккыны, монголуккыны эм насыйлы шарты, юч сурат келтиргенди эм кеси тиллеринде, орусча да бир ненча жыр жырлап андыла. «Возьми меня в Балкарию» деген жырны уа жамауат бла бирге айтхандыла.

«Кыаисинга жош атлам» фонду председатели Тетулуаны Хадис, жамауатны алгышчап, Алтулуаны Халиматча, Узакыланы Мухтарга, Цаколаны Жамилга, Саракуланы Мухтарга, «Ийнар» ансамбльге фонду атында сыйлы грамотала бергенди. Фонду ишине тир кыатышхан Сергей Еремеев а алгыш сөзюне таулулага аталган намуларын кыошханды.

Чечени шухлары Ташлы-Тала чыгылы Ахмат Кыдырову юсюнден алапат кытап келтиргенди эм кеси тиллеринде жыр-ойною директору Батырбийланы Махти, ансамбльни таматасы Теберделаны Мухадини этгенди. Кыарайыдан келген делегациядан алгыш сөзю жырчы Жуккуланы Бийберт бла жамауат улуу намыс этген назмучу, жырчы, композитор Кечерукъланы Байдымат айтхандыла.

Минги таува чыгып, анда кыбуз согутуп, атасы Смакылны кыарчай-малкыр халкыны белгиси болган жырчы айтхан Семенланы Арафат (Алла), Аджиланы Борис, Байрымукъланы Асланбек, Биджиланы Жамал, журналист Салпатарланы Мариям, башкала да аруу

жылыбызны журтларында – Совет Союзну Жигити Уммайыны Мухажирни эсертмесини альпында бизни эли ветеран советини таматасы Кязакыланы Борис, администрациясыны председатели Табакъсойланы Кемал, Черек району Ишлери эм кураучулуккы жаны бла управленийсыны начальниги Байсыланы Харун эм башкала саклап тура эдиле...» – дегенди ол.

Элде КМР-ни Культурасыны сыйлы кулукчусу Гоззоланы Тахирни башламчылыгы бла «Ийнар» жыр, Байсыланы Элиас койргети, «Ас-Салам» телесу кыауумларыбызны журтларында – Совет Союзну Жигити Уммайыны Мухажирни эсертмесини альпында бизни эли ветеран советини таматасы Кязакыланы Борис, администрациясыны председатели Табакъсойланы Кемал, Черек району Ишлери эм кураучулуккы жаны бла управленийсыны начальниги Байсыланы Харун эм башкала саклап тура эдиле...» – дегенди ол.

Кыуанччы кейбетген кёбейткен

Байрамга жарыктык кыоша, КМР-ни Парламентини, Жамауат палатасыны, Черек, Элбурс, Лескен районланы, Север Осетия-Аланияны, Кяз-

жамауатны байрам бла алгыштаганды. Лескен району администратиясыны таматасы Сафарби Инжижков да элчилени юсюнден көп жылы сөзле айтханды. Ызы бла Кязияланы Махмуджа, Узакыланы Галиматга бла Ибрагимге, Тетулуаны Эукурагъа сыйлы грамотала, Майланы Омарга, Саракуланы Нажмудинге, Байсыланы Альбертеге ырыздылык кыагытала бергенди.

КМР-ни Жамауат палатасыны келечиси Доти Бажев алгыш сөзюнде бу кыуанч ветеранланы кыйын салып, былайда эл кыураганыланы, аны айтханыланы байрамы болганын белгилегенди эм «Ийнар» жыр кыаууму Сыйлы грамота бла сауыгалаганды. Шимал Осетия-Аланиядан келген делегацияны санында Ирон району таматасыны орунбасары, Ветеранланы советини председатели, эл администрацияланы таматалары, маданият келечилери бар эдиле. Ала юч гыркын – мамырлыккыны, монголуккыны эм насыйлы шарты, юч сурат келтиргенди эм кеси тиллеринде, орусча да бир ненча жыр жырлап андыла. «Возьми меня в Балкарию» деген жырны уа жамауат бла бирге айтхандыла.

«Кыаисинга жош атлам» фонду председатели Тетулуаны Хадис, жамауатны алгышчап, Алтулуаны Халиматча, Узакыланы Мухтарга, Цаколаны Жамилга, Саракуланы Мухтарга, «Ийнар» ансамбльге фонду атында сыйлы грамотала бергенди. Фонду ишине тир кыатышхан Сергей Еремеев а алгыш сөзюне таулулага аталган намуларын кыошханды.

Чечени шухлары Ташлы-Тала чыгылы Ахмат Кыдырову юсюнден алапат кытап келтиргенди эм кеси тиллеринде жыр-ойною директору Батырбийланы Махти, ансамбльни таматасы Теберделаны Мухадини этгенди. Кыарайыдан келген делегациядан алгыш сөзю жырчы Жуккуланы Бийберт бла жамауат улуу намыс этген назмучу, жырчы, композитор Кечерукъланы Байдымат айтхандыла.

Минги таува чыгып, анда кыбуз согутуп, атасы Смакылны кыарчай-малкыр халкыны белгиси болган жырчы айтхан Семенланы Арафат (Алла), Аджиланы Борис, Байрымукъланы Асланбек, Биджиланы Жамал, журналист Салпатарланы Мариям, башкала да аруу

жылыбызны журтларында – Совет Союзну Жигити Уммайыны Мухажирни эсертмесини альпында бизни эли ветеран советини таматасы Кязакыланы Борис, администрациясыны председатели Табакъсойланы Кемал, Черек району Ишлери эм кураучулуккы жаны бла управленийсыны начальниги Байсыланы Харун эм башкала саклап тура эдиле...» – дегенди ол.

Элде КМР-ни Культурасыны сыйлы кулукчусу Гоззоланы Тахирни башламчылыгы бла «Ийнар» жыр, Байсыланы Элиас койргети, «Ас-Салам» телесу кыауумларыбызны журтларында – Совет Союзну Жигити Уммайыны Мухажирни эсертмесини альпында бизни эли ветеран советини таматасы Кязакыланы Борис, администрациясыны председатели Табакъсойланы Кемал, Черек району Ишлери эм кураучулуккы жаны бла управленийсыны начальниги Байсыланы Харун эм башкала саклап тура эдиле...» – дегенди ол.

Кыуанччы кейбетген кёбейткен

Байрамга жарыктык кыоша, КМР-ни Парламентини, Жамауат палатасыны, Черек, Элбурс, Лескен районланы, Север Осетия-Аланияны, Кяз-

жамауатны байрам бла алгыштаганды. Лескен району администратиясыны таматасы Сафарби Инжижков да элчилени юсюнден көп жылы сөзле айтханды. Ызы бла Кязияланы Махмуджа, Узакыланы Галиматга бла Ибрагимге, Тетулуаны Эукурагъа сыйлы грамотала, Майланы Омарга, Саракуланы Нажмудинге, Байсыланы Альбертеге ырыздылык кыагытала бергенди.

КМР-ни Жамауат палатасыны келечиси Доти Бажев алгыш сөзюнде бу кыуанч ветеранланы кыйын салып, былайда эл кыураганыланы, аны айтханыланы байрамы болганын белгилегенди эм «Ийнар» жыр кыаууму Сыйлы грамота бла сауыгалаганды. Шимал Осетия-Аланиядан келген делегацияны санында Ирон району таматасыны орунбасары, Ветеранланы советини председатели, эл администрацияланы таматалары, маданият келечилери бар эдиле. Ала юч гыркын – мамырлыккыны, монголуккыны эм насыйлы шарты, юч сурат келтиргенди эм кеси тиллеринде, орусча да бир ненча жыр жырлап андыла. «Возьми меня в Балкарию» деген жырны уа жамауат бла бирге айтхандыла.

«Кыаисинга жош атлам» фонду председатели Тетулуаны Хадис, жамауатны алгышчап, Алтулуаны Халиматча, Узакыланы Мухтарга, Цаколаны Жамилга, Саракуланы Мухтарга, «Ийнар» ансамбльге фонду атында сыйлы грамотала бергенди. Фонду ишине тир кыатышхан Сергей Еремеев а алгыш сөзюне таулулага аталган намуларын кыошханды.

Чечени шухлары Ташлы-Тала чыгылы Ахмат Кыдырову юсюнден алапат кытап келтиргенди эм кеси тиллеринде жыр-ойною директору Батырбийланы Махти, ансамбльни таматасы Теберделаны Мухадини этгенди. Кыарайыдан келген делегациядан алгыш сөзю жырчы Жуккуланы Бийберт бла жамауат улуу намыс этген назмучу, жырчы, композитор Кечерукъланы Байдымат айтхандыла.

Минги таува чыгып, анда кыбуз согутуп, атасы Смакылны кыарчай-малкыр халкыны белгиси болган жырчы айтхан Семенланы Арафат (Алла), Аджиланы Борис, Байрымукъланы Асланбек, Биджиланы Жамал, журналист Салпатарланы Мариям, башкала да аруу

жылыбызны журтларында – Совет Союзну Жигити Уммайыны Мухажирни эсертмесини альпында бизни эли ветеран советини таматасы Кязакыланы Борис, администрациясыны председатели Табакъсойланы Кемал, Черек району Ишлери эм кураучулуккы жаны бла управленийсыны начальниги Байсыланы Харун эм башкала саклап тура эдиле...» – дегенди ол.

Сафарби Инжижков Цаколаны Муссаны алгышлайды.

генди. Ала жаңгы жерде орналгандыла, эл Совет ачылганды, аны председателине Биттулуаны Ша-баз айыртылганды. Алай анда жашуу аруу дери да болганды. Аны юсюнден архивде сакланган кыагытала, тёлөден-тёлөгө өтгөн хапарла да айттадыла. Элден узаык болмай Абайланы кеш-нелери бардыла. Алайга Абайланы кюнлюм дейдиле. Ол мекям Малкырга муслийман дин киргинчи ишленгенди, деп белгилегенди озган өмірjöн 70-чи жылларында археолог

Ташлаксанладан, башка малкыр таукулудан да болгандыла бери көчгенде. Алайга Темиркыялыны эл Оғғары Малкырыны кыарауунда болганды. Алай аны узаклыктын эсге алып, округну администрациясы аны оюнуун Азороланы Кыаисанын элине (Эски Лескен) бергенди. Алай ол келишимни тау бийле унамагандыла. Ону амалтын эл топ болду дегенлей, журт чачылып, ким Малкырга, ким Дюгерге, ким Кыабыртыга кетгенди.

Октябрь революциядан сора анда жаланда төрт юйор бар эди. 1928 жылда көчгенле аланы юслери-не келип орналгандыла. Ностуланы Юсюнюн аты бла колхоз кыурагандыла. Улуу Ата журт уруша ташты

«Ас-Салам» телесу кыаууми художестволу таматасы Байсыланы Элиас бла.

Токуланы Раиса Ташлы-Тала

Тууган элим, топурагында көмюлөп, Жерде жоргон куурт-кыурусуң болмай. Ахшакын куурт өз уясын ташка, Учуп келип ташларыңа кыонойм.
Киндик кесип, киндик кынам тамган жер, Анам манаг эмне сөзүм салган жер. Мен тууганды, кыанатлары кен жайлоп, Эркептели, кыагытаны алган жер.
Кыайдыла, собийимини, жашылманы? – Тууган элим, мен дау эте сорайым. Анам сенде аяк шыл кыюйган жер, Ол ызагыла кыур-садыга болмайм.

Кыур болайым топурагыңа, ташыңа. Көп кырылган – жашып жулукчу башыма. Сенден урчун ана сөзю койсо, Жилымук болуп, кыулопды ашыма.
Насып болсун атланы жерине, Көп зат келед сан айтырга келюме. Не этпейм, кыожа туруп кадырга, Эркептелин агтамдым тыргюне.
Тууган элим, мен дау эте сорайым, Кыайдыла таулорыңы булзоры? Анам сенде бешимни төбөртөп, Кыайдыла ол бешими ызлары?

Эсепте чыгъарыу

Драр университетте Россельхознадзору Кыябарты-Малкыр эмда Шимал Осетия-Алания республикада управленийсыны 2018 жылны экинчи кварталында борчул халда тохташдырылган излемле кылай сакланганларыны эмда право жаны бла кыалай хайырланганларыны эзелери сюзюлгенди. Жайылыууга Ветеринар эмда фитосанитар надзору Федерал службасыны Ставрополь крайда бла Кыарчай-Черек Республикада управленийсыны башчысыны кыулугууну толтургъан **Алийланы Аслан**, КМР-ни Эл мюпк министрствосуну кенгешчиси **Владислав Шуганов**, КМР-де Ветеринар управленийны таматасы **Аслан Арамисов**, Росприроднадзору КМР-де Управленийсыны таматасы **Асанланы Зейтун**, топуручу властын федерал эмда регион оргналларыны, Кыябарты-Малкырыны прокуратурасыны, жер-жерли самоуправлений оргналларыны, предпритияларыны

Жараусуз продукцияны сатарга кюрешгендени таукел тохтатырга

бла учрежденияларыны, жамауат организацияларыны да келечилери кыатышхандыла. **Жыйылыну** Россельхознадзору Кыябарты-Малкыр эмда Шимал Осетия-Алания республикада управленийсыны башчысы **Рустам Абдулхаликов** ачханды эм бардырганды. Кесини сөзюнде ол бу ачык сөзюле «Контроль эмда надзор ишде реформаны юсюнден» баш магъанасы Федерал программага көре эмда бузуклуккыны ачыкылауа право жорукла кыалай хайырланганларын дайым билеп турар эмда алааны болдурмазга кыыйматы аманла табар, бу ишде ачыктык болуп муратда бардырылган эсертгенди. Андан сора сөйлешкен Алийланы Аслан а бек алай кыа ветеринар эмда фитосанитар надзору магъанасы бек улуу болганын чертгенди. «Кеслерине не кыадар көп хайыр тошюрюч ючюн бир-бирле кыалай тошюрюч продукцияны да, не аманла да этип, сатарга кюрешенди. Ма алайлагыла чырта онг бермезча кюреширге керекди бу ведомство. Алыкы уа аны ишине кемчиликкөндөле. Биюгюнго ачыкк селешуиубюз алаадан кыутулууну кыыйматы амаллары табарга болушур деп ышанам»,- дегенди ол. **Ветеринар надзор** не халда болганыны юсюнден а управленийны бөлүмюню таматасыны **Жаникаланы Суфиян** көп шартла келтирип айтханды.

ла кыурагандыла. Биюгюн хар юйор суйе, ток, газ да барды. **Заууклыккыну бирге сынай** – «Кыуанч автопобеге бла башланганды. Ол Бабугентини, Кыахшатууну юсю бла барганды. Ызларына кыаытып келгенде уа, командалы таматасы Гумаланы Илияс жолюучулукларыны юсюнден кыаша хапар айтханды. «Кыаисы эли юсю бла өтгөн эсек да, алайда бизге алгышы бла тобюгенди, алгышы бла ашыргандыла. Оғғары Малкырга уа – ата-баба-рачай-Черек, Чечен республикалары эм башка жерлерни да келечилери келгенди. Кыуанччы Маданит юню директору Гоззоланы Тахир ачханды. Биринчи сөзюне, төреде болуучусуна, эли администрациясыны таматасы Токуланы Борисге бергенди. Ол эли тарыхындан, эсли адамларыны юслеринден улуу өтхемлик бла айтханды. Ызы бла сөзю КМР-ни Парламентини келечиси Арсен Маремукхва өтдюргенди. Ол депутат корпусун, эли спикери Татьяна Егорованы атындан

ла кыураганды. Биюгюн хар юйор суйе, ток, газ да барды. **Заууклыккыну бирге сынай** – «Кыуанч автопобеге бла башланганды. Ол Бабугентини, Кыахшатууну юсю бла барганды. Ызларына кыаытып келгенде уа, командалы таматасы Гумаланы Илияс жолюучулукларыны юсюнден кыаша хапар айтханды. «Кыаисы эли юсю бла өтгөн эсек да, алайда бизге алгышы бла тобюгенди, алгышы бла ашыргандыла. Оғғары Малкырга уа – ата-баба-рачай-Черек, Чечен республикалары эм башка жерлерни да келечилери келгенди. Кыуанччы Маданит юню директору Гоззоланы Тахир ачханды. Биринчи сөзюне, төреде болуучусуна, эли администрациясыны таматасы Токуланы Борисге бергенди. Ол эли тарыхындан, эсли адамларыны юслеринден улуу өтхемлик бла айтханды. Ызы бла сөзю КМР-ни Парламентини келечиси Арсен Маремукхва өтдюргенди. Ол депутат корпусун, эли спикери Татьяна Егорованы атындан

ХОПАЛАНЫ Марзип. Сураны автор алганды.

УСТАЛЫКЪЛАРЫН КЁТЮРЮУ

БЕЛГИЛИ НЕЙРОХИРУРГНУ ХАЙЫРЛЫ ДЕРСЛЕРИ

КъМР-ни Саулукъ саклау министрствосу, Москвада Евдокимов аты стоматология университет эзда Терк болушлук берген Склифосовский аты илму-тинтуу институт къурап, алгаракъда Нальчикде Шимал-Кавказ федерал округу нейрохирурлары илму-практика конференциялары болганды, деп билдирдиле ведомствонун пресс-службасындан. Къонакъланы санында

Владимир Крылов бла Марат Хубиев.

Белгили нейрохирургла бла нейрореаниматологла лекцияла окугъандыла. Къыйын операцияланы жангы амаллагъа кере этерге юрютген мастер-классла да ётюрдендиле.

Бизни республикадан бир жаш нейрохирургну бла мекдестраны сыннамалар ёдюрюрге Терк болушлук берген институтха жакъсыз жиберге, ызы бла алагъа республиканы клиника болнычасында операцияла бардыргъа онг бериге келишим этилгенди. Андан сора да, компанияладан бири нейрохирургия операцияла хайырлангъан жангы микроскоп бла жалчыгъыгъа да айтханды.

Санкт-Петербурдан, Ставропольдан, Къарачай-Черкесден, Дагъыстандан, Чеченден, Ингушетиадан, Шимал Осетиядан эм башха жерледен келгенле да бар ёдиле. Конференцияны РАН-

циялада хайырлангъан жангы микроскоп бла жалчыгъыгъа да айтханды. КъМР-ни саулукъ саклау министры Марат Хубиев республиканы саулукъ саклау бёлююне уллу эр бургъанлай тургъаны ючюн Владимир Крыловха ырызлыгъын билдиргенди. Конференция врачлары биллимлери, сынамалары да ёдюрюрге, аны бла бирге уа нейрохирургия службаны айнууна да акъшы себеплик этгенин да чертгенди ол.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Кертге ушамгъан хапарла

Лена ынна дуняны жарымын айланып чыкъгъанды

Ол орамда ёсгенди, ётмеке къошунладан тилерге тошгенди. Энди эрте да пенсиягъа чыкъгъан Елена Ерохова Красноярскдан Инстаграмны бла телевиденияны жулдузу болганды.

алай тап тошмеди: эркегыру ичиги эди. Онбеш жыл къыйналгъандан сора андан Сибирге къачкычма.

Ит биринчи медицина болушлукъ этгенди

Къыйматлы затланы юсюнден масхара халда

толганы себепли мен 24 минг сом алгъанма. Тыш къыралгъа тошгенде, Лена ынна абызырап къалгъанды. Андан бери ауругъанды жолочулукъла бла. Ары-бери учун башлагъанды – тишидрип турган пенсиясына.

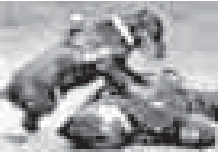
Эфирде Николай Басков бла тусгъанды. Максим Галкин анга Италиягъа путевканы къоюна турдурганды.

Биз видеоун МСЧ-ни кинолога-челленг кергюзгенбиз. Ала испалты полициячылары хунерликлерине сеирсингендиле, алай бу затла ару attractionду дегендиле. Бу амал бла адамны сау этерге амал жокъду. Андан тышында да, къыймалдып солтуруу керекди.

Терт акълы къутхаруучу Интернет жулдузу болганды – юйрону жаруула биринчи болушлукъ этгенди. Бу кёргозюк Мадридни полициясыны Твиттерни аккаунтунда

басмаланганды. Ол такъыйкъадан бери роликке юч миллион адам къаргъанды.

Видеозаписде испан полицияны ишиси жерге жыгъылгъанды эмда эсин ташлагъанча этгенди. Ит арсарсы полициячыны «жашаууну къутхаргъа» атылганды. Чам аты Пончо болгъан кичюк жюргеке энчи массаж типте бирегенди, ал

акълары бла кёрюргени секире. Андан сора да, гитче къулултучу агентни солугу келгени билер ючюн сагъайлы тынгылганды. Право саклауучу органды къулукъчусу, акъларына сюелгинчи, бу затланы тохтамай бардыры тургъанды.

Биз видеоун МСЧ-ни кинолога-челленг кергюзгенбиз. Ала испалты полициячылары хунерликлерине сеирсингендиле, алай бу затла ару attractionду дегендиле. Бу амал бла адамны сау этерге амал жокъду. Андан тышында да, къыймалдып солтуруу керекди.

Биз видеоун МСЧ-ни кинолога-челленг кергюзгенбиз. Ала испалты полициячылары хунерликлерине сеирсингендиле, алай бу затла ару attractionду дегендиле. Бу амал бла адамны сау этерге амал жокъду. Андан тышында да, къыймалдып солтуруу керекди.

Александр БУРОВА «Комсомольская правда» газет.

Жандауурлукъ

Артистле, спортчула да тири къошулгъандыла

15 июльда Къабарты-Малкъарны жамауаты, сураат адыруучуланы чыгармачылыкъ биригювун, КъМР-ни «Делова Россия» регион бёлююню председатели орунбасары Гузельны Индираны, «Россейде предприниматель тишируулары ассоциацияларыны председатели Эфендиаланы Ританы, Жаш адамланы кёп функциялы араларыны, «Таза жюрекле» Фонду, Нальчикини шахар администрациясыны къошумчулуклары бла Атажукны атлы солугу парда лимфогранулематоз 4-чю стадияда деген къыйын диагноз салынган Мадина Карданаога болушлукъ акция

барганды. Мадина тележурналистди. Алгъада «Россей агузы» деген радиостанцияда ишлегенди, «Нальчик. Бююню» аты интернет проектни бардыргъанды. Бусагъатлада Къабарты-Малкъар радиода автор, бериуени бардыргъан, звукожисёр болуп урунды.

Нальчикде Радиону федерал школун къурап, анда жюрешиди. Аны хайырындан биз Россейде алай мектепле болгъан отуз шахарны тизмесине киргенбиз. Ол анда тюрлю-тюрлю проектледе сёвешуно техникасын деген къыйын диагноз салынган Мадина Карданаога болушлукъ акция

Анга аталгъан концертде республикада театрлары артистлери, жыр, теспеу къаууама, назму окугъанла да чыкъгъандыла сахнагъа. Спортчула жаруу этдиргендиле, жыгъышхандыла, армрестлингден мастер-класс кёргозгендиле. Проектни чегенде «Умники и умницы» деген оюн да баргъанды, лотереяла ойнагъандыла, стилистле, дизайнерле къол усталыкъларын кёргозгендиле.

Бу акцияны болушлугу бла ол кюн 116 минг сом жыйылганды, дагыда Мадинаны энчи сёвтуна анга ётюрденле да болгъандыла. Ол счёт Интернетде барды.

ХУРМЕТЛЕУ

«АНГУШТ» КОМАНДА КИШИГЕ АЛ БЕРМЕГЕНДИ

Эки кюнню ичинде Тирныаууну «Тотур» стадионунда шахарны команда-сыны санында республиканы чемпионатларына кёп жыллына къатышып тургъан Тогълурланы Алкисни бла Муса Молловну хурметлерине ветеран командаланы футболдан эршиулерни бардыргъандыла.

Турнирге «Ангушт» (Назрань), «Моздок» (Моздок), «Ника» (Георгиевск), «Нарткала» (Нарткала), «Эльбрус» (Тирныауу) командала къатышхандыла. Футболчуланы Элюрсу району администрациясыны башчысыны орунбасары Атакуланы Руслан бла Физкультура эм спорт комитетини башчысы Жаппуланы Магомет алгъышлагъандыла.

Командала барысы да бир бирлери бла ойнагъандыла. Зесплеге жерге, эм кёп очко «Ангушт» жыйгъанды-10. Алай бла кубок анга жетгенди.

Экинчи жерге 7 очко бла нарткъалачыла чыкъгъандыла, дегериле уа ючюнчюле болгъандыла. Аланы барысына да майдалла бла сауыгъала берилгендиле. Анатолий ТЕМИРОВ СУРАТЛА: командала сауыгъалаудан сора.

Адам эм закон

Бухгалтер сюдге тюшгенди, директор а къачыпды

КъМР-ни прокуроруну орунбасары Юрий Лаврешин предпритиядан бирини бухгалтерине ачылгъан уголовный ишни къыбыл кёргенди. Ол РФ-ни Уголовный кодексини 199-чю статьясыны 2-чи кесегине «а» эм «б» пунктларына бузукълукъ этгени ючюн терсленди, башхача айтханды, къауум адам, алгъадан келишип, налогдан алуугъартархандыла ючюн.

на ачылгъан терслеу материалланы къыбыл кёргенди. Терт полициячи РФ-ни Уголовный кодексини 285-чи статьясыны 1-чи кесегине кере аманылык этгенлерине ишеклик барды (къулукълары артыгъы бла хайырлангълары ючюн). Дагъыда аладан экинчю законсуз сауулуны эм окъъланы сатып алгъанлары, аланы асырагъанлары эм жюртотелери ючюн терсленди (УК-ны 222-чи статьясыны 2-чи кесеге).

Сюд тохташдыргъанчы, районда жашагъан биреулен полициячылагъа бачхасында сауула эм окъла тапханы билдиргенди. Алай право нызамны саклауучула бу шартланы таматаларындан жашыргъандыла, сауулуны бла окъъланы кеслерине алгъанды.

Сюдню кезиюнде терсленгенле аманыкъларына жендиргендиле. Битеу шартланы жыйышдырып, сюд аланы эркинликлери бир жылдан юч жылгъа дерги сыйырыгъа оючу чыгаргъанды. Ол условный халда толтуруулукъду.

Жерни чеклери ючюн туюшгендиле

Проходна району прокуратурасы мурдаргъа ачылгъан уголовный ишни сюдню къурауна бергенди. Ол РФ-ни Уголовный кодексини 105-чи статьясыны 1-чи кесегине (мурдарлыкъ) эмда 222-чи статьясыны 1-чи кесегине (саууту зонкуз сатып алгъаны, асырагъаны эм жюртотелери ючюн) кере терсленди.

Право нызамны саклауучу органла тохташдыргъларчы, эр кишиле жерни чеклери ючюн туюшгендиле. Аким тюз, ким терс болгъанын тохташдырып мурат бла

Благоवेशенча элли къыйырында тюбеширге келишгендиле. Аладан бирлери бергисине жюртотен саууу бла келгенди (аны ол алгъын законлагъа бузукълукъла этип сатып алгъаны тохташдырылганды). Алай эр киши нёрерлири бла сакълан болгъанды. Туюш ачыгъанда ол башхасын сауудан бир неча кере атырып, аладан къулултукъ кетгенди. Жарала алгъан прохаднчылары сауулу саклау учреждениягъа жетдиргендиле, алай ол анда ёлгенди.

Материалла району сюднюне берилгендиле. Быллай аманылык этгени эркинликте 6 жылдан 15 жылгъа дерги сыйырылгъа болукъду.

Уулу затланы жайгъандыла

Республиканы прокуроруну орунбасары Юрий Лаврешин республиканы эки инсанна ачылгъан уголовный ишни къыбыл кёргенди. Къауум адам, алгъадан да келишип, законлагъа бузукълукъла этип, адамны башы хайран этген дарманланы сатып алгъанлары, асырагъанлары, жойгъанлары ючюн терслендиле (РФ-ни УК-сыны 234-чю статьясыны 3-чю кесеге).

Следствие ачыкъларынагъа, былтур 10 ноябрьден былтур 27 январьгъа дерги кезиште терсленгенле Дондагы Ростов шахарда трампаду дарманны сатып алгъандыла (ауулулу 10,95 грамм), андан 8,5 граммны ала Нальчикде сатхандыла. Материалла сюдге берилгендиле.

Басмагъа ТИКАЛАНЫ Фатима хазыргъанды.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪВСТВОСУ

Table with 4 columns: Editorial Board (Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал), Telephone (ТЕЛЕФОНЫ), Address (РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМЛЕРИ), and Contact Information (ГАЗЕТИН БАСМАГЪА, Газеттин басмагъа, Номер графике кере, ГАЗЕТИН НОМЕРИНИ ЧЫЪ ГАРЪАНЫ).